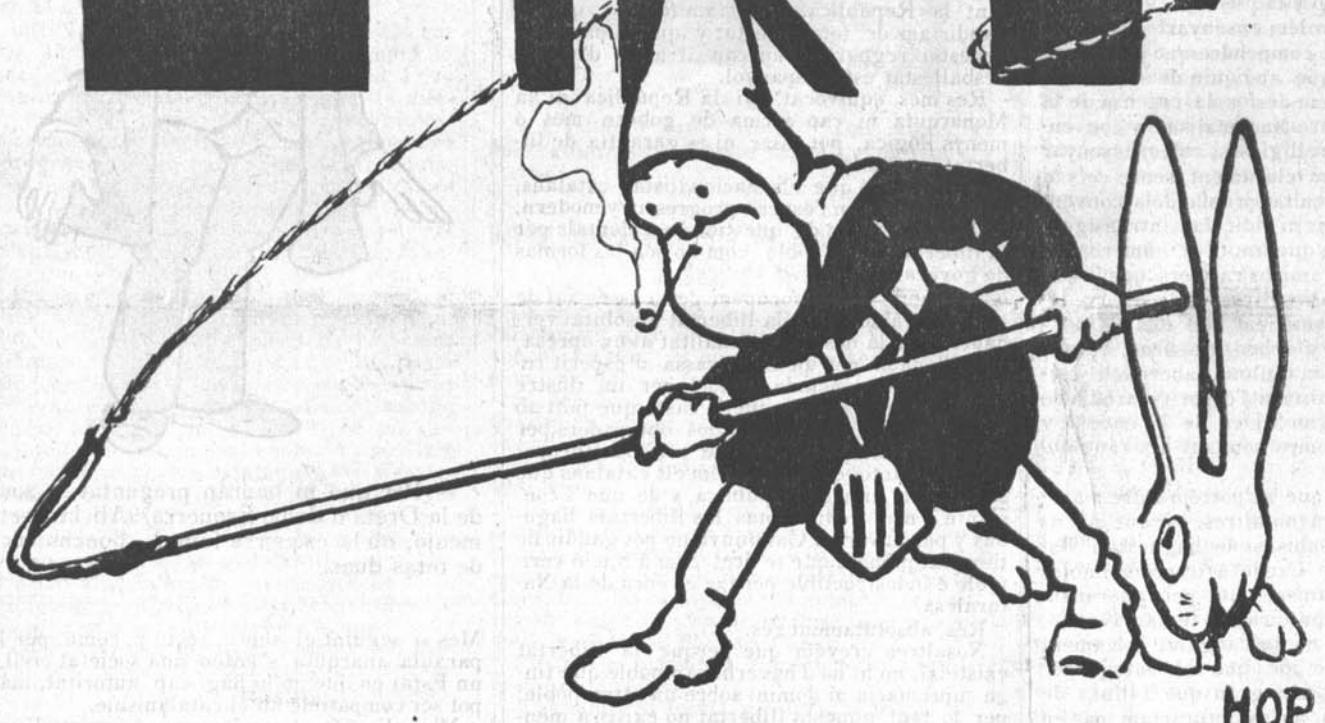

LA TRALLA

SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

LA TRALLA, que sempre ha perseguit com à única finalitat la de la completa fusió de tots los elements autonomistas de bona voluntat pera formar un gran núcleu nacionalista, no pot restar callada devant de la actitud de una part d'aquests elements, y per això, ab tot el respecte que 'ns mereixen las opinions dels altres, inspirats tantos ab l'amor à Catalunya, y deixant per un moment la nostra tasca de parlar als que no están ab nosaltres, nos ocuparém un xich dels que forman part del movement autonomista pera fer sentir la nostra pobre veu.

El nostre criteri nacionalista es prou clar y conegut pera que 'n torném à fer professió de fé, y per això 'ns abstindrem de parlarne pera destinari tot el lloch à las consideracions que 'ns acudeixen enfront del actual estat de cosas.

Després de la Assamblea memorable que la Unió Catalanista realisá ab tant acert com patriotisme, s'imposava en el camp catalanista una orientació armónica que tendís à fusionar totas las tendencias formant un sol cos ab organismes autònoms ayal com està avuy organizada la Unió Catalanista.

Així era d'esperar y devém advertir que així esperem que serà.

Però mentres això arriba cal que tots els que honradament professin l'ideal patriòtic, esmertsin las sevas forses à n'aquest fi; que tots els catalanistas prescindint del seu carácter més ó menys radical; que totas las entitats collectivas, conservant sempre la especial finalitat pera que s'hagin fundat, s'acoblín mantinent llur personalitat y's disciplinin unintse en lo que de comú té'l nostre moviment.

No caldrá pas construir un nou edifici. No será pas precís estudiar novas organizaçions ni fundar directoris. La Unió Catalanista està constituida de manera que en son si hi caben (com actualment hi son) (1) totas las maneras de pensar en materias religiosas y políticas.

La legislació de la Unió Catalanista, la seva manera de pendre 'ls acorts, la constitució y celebració de las sevas assambleas, essencialment democráticas; las declaracions fetas derrerament, y la seva perfecta organiació son garantia més que suficient pera allunyar tot rezel y facilitar la realisació d'aquest ideal que sustentém, de veure acoblatxs dessota de una sola bandera à tots els que honradament sentim el nacionalisme.

Y recalquém tant lo d'honradament, perque nosaltres, que tant desitjém aquesta unió, no voldriam may que dintre d'ella s'hi fessin ar-

mas de mala lley. No hi voldriam contubernis ni pactes indecorosos; no hi voldriam gent despreocupada que en el bô de la lluya y ab las ànsias del triomf perden el món de vista; no hi voldriam ambiciosos ni sectaris, ni vividores...

Tindria de partire del principi de que'l Catalanisme, el Nacionalisme català, es el núcleu regenerador, es l'exèrcit exemplar, es l'apostolat dels bons... Caldria mirar més prim de lo que are's mira y cregueu que tot seria en benefici de la Patria nostra.

Escríbim aquestas ratllas ab el convenciment de que això no es un somni y de que se arribará à afermar la unió de tots els bons catalans.

Cal que tothom hi ajudi en la mida de sus forses, y per això al iniciar nosaltres francaament, obertament y ab tota sinceritat aquesta campanya, demaném à tota la premsa catalanista que 'ns hi ajudi pera apropar el gran dia de la germanor entre tots.

Gnom

Escoles catalanas gratuïtas

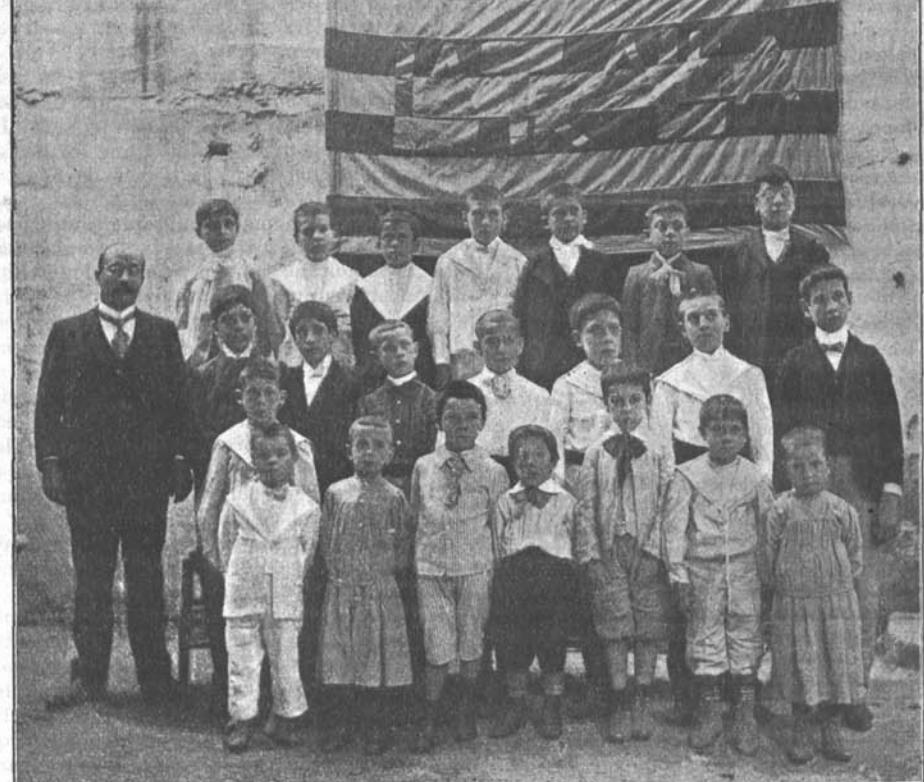
Perque à LA TRALLA fou deguda la fundació de la Escola Catalana gratuita «Mossen Cinto», y perque 'l dissapte passat va presentarse per primera vegada en públich la Secció Choral de la mateixa, creyém arrivat el moment de parlar un xich de tals institucions que voldriam veure progressar cada dia pera la bona instrucció de la maynada y pera la bona causa de Catalunya.

Una Escola gratuita dirigida per un bon mestre, instalada en lloc que reuneixi condicions d'hygiene superiors à las qu'exigeixen las Ordenansas Municipals de la localitat, es el lloc ahont poden rebre bona instrucció 'ls fills dels obrers y ahont deuen rebrelera igualment bona 'ls fills dels que s'en diuhen burgesos.

Uns defectes principals de l'home, l'orgull, pot quedar combatut dorant la mateixa ensenyansa al rich qu' al pobre, posantlos junts à estudiar y junts à jugar, educantlos en la mutua tolerancia del pensar, y fins del ésser, fentlos comprender prácticamente qu'el mateix dret té à la cultura, à la educación y à la instrucción, aquell quins pares se veue apurats pera pagar el lloguer del pis, que 'ls que son fills del amo que 's veu apurat pera cobrarlo; obligantlos à anar junts al que va enguantat y al que tot just espardenyas pot portar pera no anar descalz. Tots son germanos, tots deuen prescindir de la vestimenta pera sapiguer que cobert per ella hi ha un cos dins del qual hi batega un cor que no coneix si està empresonat per vestits de fina llana o d'ordinaria percal.

Y qu'això pot lograrse ho vegérem el dissapte passat en el Teatre de las Arts: al entrar al escenari la secció choral de la Escola Catalana gratuita «Mossen Cinto», xarrotejant ab infantil alegria anavan de brasset el fill del porter que no comprendem com s'ho fá pera mantenirne sis més y l'hereu del potentat qu' al costat de la qu' habita al ensanche hi posseixen sis casas més... Y mentres garlavan, se miravan ab germanor; sabeu per qué? — Donchs perque 'l pobre veua tant blanca la camisa planxada del rich com las sevas espardenyas, y 'l rich no

La feyna del Catalanisme

— Secció choral de la ESCOLA CATALANA GRATUITA, "MOSEN CINTO", à càrrec la de Secció d'Instrucció del "Foment Autonomista Català".

veya menys blancas las espardenyas del pobre que la seva propia camisa planxada. Així, comprehen abdós que la pols dels carrers lo mateix embruta unas espardenyas qu' una camisa planxada... ¿Qué feu, proletaris catalans que no porteu vostres talls à apendre à las Escoles Catalanas?

— ¿Qué feu, burgesos, que no hi porteu als vostres?

Si demà la sort del un y la dissort del altre fessin cambiar la posició dels dos, se recordarian de la germanor qu' entre ells regnava altre temps y regnaria entre ells altra volta.

K. TA. LÁ.

EN LERROUX ENS DEIXA

Dugas cartas

D'EN "SEBIO" À N'EN LERROUX

Estimat amich Lerru:

Vinch à dirte alguna cosa,

sobre la calma espantosa

que s'ha apoderat de tú.

— ¿Que fas parat, que vols fé?

— ¿perque no vens desseguida

à dona un altre embestida

per l'idea que 'ns manten? Es necessari qu' indiquis el perque de tot això. ¿ens abandonas ó no? vull que parlis, que t' expliquis, jo sol, tremolo, m'espanto, la massa s'insubordina, tothom crida y m' amohina y jo, fill meu, no ho aguento. Aquí hi ha la mar d'embulls, tots volen allò promés, y com que no 'ls doném res, ja comensan à obrí 'ls ulls. La Fraternitat va à pico, en Zurdo va... à la presó, à la Casa del Pueblo?... això està resultant un mico. Aquí falsejan papés, allà descubreixo un robo, en fi, Alejandro que trobo que are's roba forsa més. Y com que 'l poble no bafa perque en res el distreyém, s'hi fixa y veu que li dem la més alta ensarronada. No podem continuá això, no convé que t' entretinguis, es necessari que vinguis

(1) La Unió té avuy apropi de cent entitats adheridas, scampadas arreu per Catalunya, entre las que n'hi ha de declaradament radicais en materia religiosa y social, y altres quin s'hi es el de fer Catalanisme dintre dels principis de la religió.

per sortir del compromís.
Falta adobar la qüestió
fent mitins y y fen bravatas,
y organisant saragatas
per distreure l'atenció.
¿De que 't serveix, que n'esperas
del viatge á Andalucía,
per abandonar qui 't cría,
et cull y 't dona las cireras?
No comprench, parlant en plata
la teva poca conciencia,
je necessita ab urgència
ton amich!

Sebio SABATA

D'EN LERROUX Á N'EN "SEBIO"

Adorable Sebio: Sento
que passis aquest apuro
y ab tota franquesa 't juro
que més que tú, jo ho lamento.
Descartant las tonterías
de lo que predico, jo
ja sabs que duya intenció
de fe 'ls meus ab quatre días,
y per mes que he sigut viu
y he fet l'obra d'un gegant,
el treball ha estat molt gran
pro no massa productiu.
Agotadas las maneras
de tení 'l poble en tensió.
he comprés que á lo milló
fugirian las ciceras.
¿vols que 'ls parli de Montjuich?
¿del progrés, del amor lliure?
si tor aixó ja 'ls sà riure
y no creuen lo que dich.
¿Que 'ls prometi per aviat
la República d'aquí?
si ni menos puch cumplir
lo d'encendre la ciutat!
Tot aixó avuy ja no dona,
ja no 's pot estirar més,
donchs no estranyis si he comprés
qu'are sobre á Barcelona.
¿Y sent així, qui no aprova
que per anar cubrint gastos,
intenti facturá 'ls trastos
en busca de llana nova?
ademés, ¿no estich propens,
si segueixo engatusant,
de tení una fi semblant
á la fi de Sant Llorenç?
Ja conta qu'are endevinas
donchs, la causa que m'envia
á recorre Andalucía
y á visitá aquellas minas.
Aquí ja tothom es pillo,
aquí ja tothom s'hi veu,
aquí ja ningú no 'm creu,
¡me las guillo, me las guillo!
¡Ah! no parlis á ningú
de las mevas intencions.
T'envia un feix d'espresions
el teu amich

A. Lerrú

Barcelona ja s'engreixa
al saber que 'n Lerrú 'ns deixa,
donchs jo ab franquesa, ho lamento,
¡y ho sento, senyors, ho sento!

Pels redolins
PEP DE LA TRALLA

À "LA DEVANTERA"

No; no 'ns hauria fet parlar el quinzenari de la Popular si no hagués anomenat ab totas sas lletras al nostre periódich. Perque 'ns hi creyém obligats ho fem y no per altra cosa, puig que en el camí que 'ns havém emprés no hi han fitas que 'ns marquin perdre temps pera entretenirnos en fuetear als que prou pena tenen ab el pes de sa conciencia.

No 'ns volém barallar. La nostra tasca es més enlairada; la finalitat que nosaltres perseguim es més patriòtica; pero sens establir polémica, que 'ns doldrà molt esdevingués, nos cal respondre tan breument com nos sia possible á certas apreciacions del quinzenari de la Popular. Llegeixin lo que diu *La Devanterera*:

"Diu LA TRALLA:

"Si al Catalanisme no se 'l pot titllar de separatista ¿cómo vol que s'hi titlli al Nacionalisme que v'rá á ésser lo mateix?"

¡Ja veyéu, quines orientacions ha portat l' Assamblea de Barcelona!! Aquesta gent que volen catalanizar els obrers, ni tampoc coneixen lo que porten entre mans.

Y aixó que ara ho han declarat solemnement que son nacionalistes, perque 'l públich se 'n enteri, puix si no ho diguessim ningú s'ho pensaria, ja que 'ls seus actes no ho indiquen. Ha succehit com á aquell pintor que al fer un quadro bíblic, va voler pintarhi un angel, pero li sortí tan malament, que 's veié previsat á escriure assota: *esto es un angel*. Pero ab tot y aixó, els qui ho miraven y remiraven no 's podien convencer de que allò fos lo que les lletres indicaven, puix mes aviat creyen que era una taca ocasionada per haver saltat algun esquitx de pintura."

Apart de que la comparansa es absolutament poca-solta, devém respondre á *La Devanterera* que may nos hem proposat catalanizar als obrers. Y aixó per la senzilla rahó de que 'ls obrers catalans no ho necessitan. Lo que sí 'ns hem proposat y costosament ho aném logrant, encare que poch á poch, puig la feyna es més llarga que la de entretindres parlant d'*així* y de *pastetas*, es arrencar al obrer catalá la vena qu'en mal-hora 'ls hi ha posat gent forastera, pera que aixís ab els ulls oberts á la llum, comprenquin la rahó y la estimin. Volém parlarloshi á l'ànima; volém ensenyalar l'amor á Catalunya fentloshi comprender que pera estimarla no es precis que abdiquin de sos íntims ideals polítichs; volém desfer la creensa de la incompatibilitat entre Nacionalisme y convenients polítics y religiosos; volém ensenyalar Doctrina catalanista, clarament, sense vels ni enganys, ab la serenitat propia dels convenients; sense prejudicis ni ridícules intransigències d'apòstol neula que limita 'l número dels catalanistas al dels amichs rastreys que l'voltan y 'l llepolejan. Nosaltres, que som catalanistas dels *antichs*, entenem que tots els catalans hi tenen dret y deber d'esserne, encare que no s'asseguin á la tauleta, tabernacle corcat pel temps y la miseria d'espirit; parodia de sagrari ahont hi regna 'l Deu de la enveja, y ahont s'hi mata 'l temps somiant ab l'autonomia... del cassino.

:Que no sabém lo que 'ns portém entre mans? També ho creuríam nosaltres, perque no 'ns pensém esser gens sabis, si no haguessim vist atansarse al nostre Credo á irreconciliables enemichs del Catalanisme, que per ignorancia y per enganyosas prédicas li tenian aversió. Y encare que aixís no fos, seguit solzament els dictats del nostre cor, que sols batega per Catalunya ab amor tan gran que 'l lliura de miseriosas passions, no 'ns deturariam pas en nostre camí. Nosaltres hem comprés que cal treballar molt per Catalunya y 'ns hi hem llenyat ab tota l'ànima. Hem vist al nostre poble obrer desencarrillat, y sense pretensions, ni vanitats, hem iniciat la campanya d'encarrilarlo. ¿Som poca cosa per obra tan gran? També ho reconeixém, pero si sincerament sentim en l'ànima aquest desitj, y per Catalunya hi posém tot nostre esfors y tot lo que som, encar que sia poch, haurém pecat?

Pero, sortosament no som sols á la tasca. Nos ajudan els bons catalans perque han comprés nostres desitjos y se 'ls han fet seus. Entre tots ho hem de fer. D'ensà que sortím, sols amor prediquén entre 'ls homes de bona voluntat. Si á altres homes anatematisém es perque l'amor ho demana, puig que s'interposan entre 'ls que han d'arribar á la gran abrazada de germanor que somiem y que ha de fer lliure á la nostra estimada Catalunya.

:Y després d'aixó descendirém al detall de lo que ha motivat aquestas manifestacions nostres? No!

Segueixi 'l quinzenari tent la seva trista campanya; parlant d'*així* y de componendas mentida; segueixi predicant odis y senyalant d'amagat á homes que no han comés més delictes que 'l de descobrir vividers y desenmascarar hipòcritas. Segueixi *La Devanterera*, y no 'ns anomeni en sas columnas ([mal]-aguanyadas!) perque 'ns doldrà veurens hi anomenats encare que fos pera alabarnos.

Cada hu á la seva. Ab Catalunya ó contra Catalunya. Per Ella hem de lluytar mentres tinguém forsas. El nostre camí no té parades de repòs ni tauletas de recreo ahont pérdrer temps. La fi es molt llunyana y cal assolirla ó al menys anar fressant el camí pera que 'ls que vinguin després pugan més fàcilment arribarhi.

Tot lo que no sia aixó no preocupa pas als que fem *LA TRALLA*.

La festa dels Mercats

El passeig estava materialment lleno de selecta y distinguida concurrencia...

(D'un diari local)

LA TRALLA

Som els més lliberals

Desgraciadament havém vist que moltes vegades al mágich crit de Llibertat s'han comés grans atrocitats, s'han vessat à rius de sang ignoscible, y no obstant la humanitat segueix esmaperduda buscant aqueixa Llibertat benaurada per viaranyys escabrosos y per equivocats camins.

Per lo que respecta al Estat espanyol, hi han individuos que creuen que ab un canvi de govern, que aterranc la Monarquia é implantant la República, ja seriam felissos, que ja gaudiríam de tota llibertat y que la pau y el benestar regnarà d'un cap al altre d'aquest desballesat estat espanyol.

Res mes equivocat. Ni la República ni la Monarquia ni cap forma de govern més ó menys llògica, pot esser ni es garantia de llibertat veritable.

Es per aixó que els nacionalistas catalans, que representem l'esperit progressiu y modern, no 'ns preocupém de qüestions accidentals per la llibertat de un poble, com ho son las formes de govern.

En canvi ens preocupém de lo essencial de las cosas, aixó es, de la llibertat absoluta verdadera per la nostra nacionalitat avuy opresa, engrillonada per un altre rassà d'espirit regressiu, y sentenciada á mort per un ilustre pensador anglès, per aquella rassa que junt ab la Turquia representa els dos obturadors per l'espandiment progressiu de tota la Europa.

Jo pregunto ¿que'n treurém els catalans que á Espanya hi hagi República y de que's considerin á 'n el codích totas las llibertats hagudas y par haver, si Catalunya no pot gaudir de llibertat plena á que te dret com á Nació veritable é indestructible perque es obra de la Naturalesa?

Rés, absolutament rés.

Nosaltres creyém que perque la llibertat existeixi, no hi ha d'haverhi cap poble que tinga supremacia ni domini sobre un altre poble; per lo tant, aquesta llibertat no existirà mentre hi hagin pobles dominats y pobles dominadors.

Y Catalunya es un poble dominat.

:Po tesser, donchs, lliberal el català que no trevalla per sobre de tot per rompre aquesta tirania? No; el que tal fassi no es rés més que un esclau conscient.

Per aixó es que 'ls catalanistas, que no volém que's violentin las lleys de la Naturalesa, trevallém perque cada entitat natural gaudeixi la llibertat que li es propia, la llibertat verdadera, y que aquesta s'estengui del individuo á la família, després al municipi, á la comarca, y per ff á la nacionalitat; conjunt de tots aquests organismes, de complerta autonomia pera desenrotllar totas las seves iniciativas.

Aixó que volém per Catalunya, ho desitjém també pera tots los pobles de la terra, única manera d'arribar sense violencies, al benestar de la humanitat, fins á veure implantada la federació universal, el somni daurat dels que aspirém á una societat més justa y equilibrada que la actual.

Aixó volém els catalanistas. Per alguna cosa ó altra som els més lliberals.

FIBLÓ

UN ABÚS

A Barcelona existeix una casa de lactancia en la qual per 50 pessetes al mes se cuidan de criar las criatures que 'ls hi portan. Es de creure, donchs, que 'ls que allí las envian no serán pas pobres, ni obrers, puig no es fàcil que poguessin gastar tan grossa cantitat.

Donchs bé; d'ensà que s'ha obert la Casa municipal gratuïta pera 'ls pobres y obrers, la casa avans esmentada ha perdut tota la clientela, lo qual vol dir que hi ha alguns desocupats que poguen pagar, fan us de la beneficència pública en perjudici dels verdaderament pobres.

Cridém la atenció de qui correspongi respete d'aquest abús que 'ns denuncia persona que 'ns mereix tota la confiança.

A darrera hora 's fa públich que l'ex-curandero Ardit ha sigut nomenat metge inspector de la Casa municipal gratuïta de lactancia.

Esquerras y dretas

— ¿Per qué m' haurán preguntat si soch de la Dreta ó de la Esquerra? Ab la dreta menjo, ab la esquerra fumo... donchs soch de totes dues.

Mes si seguit el sentit recte y comú, per la paraula anarquia, s'entén una societat civil ó un Estat en que no hi hagi cap autoritat, may pot ser compatible ab el catalanisme.

M' esplicaré; el catalanisme ó nacionalisme català vol entre altres cosas, que nosaltres mateixos ens governem, lo que suposa ja una autoritat catalana á Catalunya, que no per esser catalana deixa de ser autoritat, y com ja hem vist l'anarquisme en aquest darrer sentit, no 'n vol cap d'autoritat, ergo, son incompatibles. Un altre punt qu'ho demostra: el nacionalisme català, vol autonomia del municipi, de la regió, de la comarca y de la família, per elles mateixas, quin govern, suposa una autoritat.

J. M. V.

Tarrasa y Juliol 2 de 1904.

Resposta 3.ª á la pregunta 9.^a

La qüestió proposada per don E. G. G. als lectors de LA TRALLA no pot esser mes oportuna tenint present que no fa gaire, desde la càtedra del Ateneu, en Gabriel Alomar va sostener la necessitat de la formació de partits radicals dins del catalanisme incluinthi entre aquests el moviment anarquista.

Sens dupte que 'l conferenciant al fer semblant manifestació, per lo qu' es refereix al anarquisme, debia partir del concepte declarat del catalanisme en moltes ocasions, de que essent en sa naturalesa un moviment social, tenien cabuda en el mateix totas las diferenciacions del pensament humà.

Aixó admés, sembla que sigui de rahó acceptar la possibilitat d'un catalanisme anárquich ó d'un anarquisme catalanista, pero aixó no es més que una conseqüència sofística y 's comprendrà per mica que 's reflexioni sobre 'l caràcter y tendencias del modern comunisme terrorista.

Precisament per ser el catalanisme un moviment social, pugna per la seva mateixa essència contra tot lo que sigui detentatori de la societat, es á dir, contra tot lo que sigui anti-social.

L'anarquisme tendeix no ja á alterar una forsa de govern, ó una constitució d'Estat, si no á descalcar els mateixos fonaments de la societat adulterant la seva propria naturalesa, el dret natural de les coses que constitueix la primera rahó de ser del catalanisme.

Basti ab dir que 'l anarquisme no reconeix dret de vida á las patrias naturals, pera quedar plenament demostrada la seva incompatibilitat ab el catalanisme.

No reconeixemlo aquet dret de vida també ha de negar, com nega, las conseqüències de la existència d'aquestes patrias, com son: la llengua, 'l dret, l'autoritat y la propietat, etc.

Me sembla que n'hi ha prou ab això per quedar suficientment contestada la pregunta de don E. G. G.

P. M. L.

Resposta 4.ª á la pregunta 9.^a

El Catalanisme seria compatible ab l'anarquisme si 'l primer no admés la forma d'Estat, no conservés el dret de propietat individual dels bens de la naturalesa y no reconeixés la autoritat governamental.

Així donchs, els catalanistas, evolucionant, poden cabrer dins l'anarquisme, mes els anarquistas no caben dins el catalanisme, perque l'anarquia es la negació del Estat-Govern y de la propietat individual de la terra, y el catalanisme sosté y conserva aquestas tiranías.

J. M. G.

Barcelona, 3 Juliol 1904.

Resposta 5.ª á la pregunta 9.^a

Dins del moviment catalanista hi poden cabrer lo mateix els anarquistas que 'ls homes de ideas moderadas, puig com s'ha dit infinitat de voltes, la bandera de la nostra causa abriga á tots els catalans, sense distinció de pensars,

ab tal de que sigan fervents defensors de la mare Catalunya. Els anarquistas son ciutadans enamorats d'un ideal que jo reconeix sublim, aspiració guiada en lo desitg d'esborrar tiranies, per lo que, ademés d'ésser compatible ab el Catalanisme, es natural que tot partidari de l'anarquia, 's constitueixi en soldat de la creuhada que havém emprés, ja que fentlo, travallarà per enderrocar la opressió d'un Estat centralisador, la més funesta y odiosa que pesa sobre 'ls homes.

JOSEPH BATISTA

Resposta 6.ª à la pregunta 9.^a

"Dintre'l Catalanisme hi caben tots els catalans, sigui la que vulgui la seva manera de pensar," s'ha dit en la última Assamblea. Pero entengué bé; hi caben, mentres aquests diferents modos de pensar polítics ó religiosos, no contradigan essencial ó fonamentalment el seu programa; y aquest es el cas del anarquisme. El Catalanisme fins essent *nacionalista*, es a dir, comprenent tots els aspectes de la vida catalana, no deixa d'esser, al menys parcialment, polítich, ja que les Bases de Manresa son un programa polítich; ara bé, com que l'anarquisme nega y combat tota organització política, al combatre y negar el principi d'autoritat, dit está que l'anarquista no pot esser catalanista. S'objectarà potser que les Bases de Manresa no son intangibles ni absolutament definitives, y que pot, per tant, admérelas algú com a pare d'una evolució, pero si bé això es cert, també ho és que tal evolució y possible cambi en el programa catalanista, té d'esser, forsolament, conforme á l'esperit de las Bases y no contradictori en la essència d'ellas.

Pel demés, la qüestió no té la importància que alguns li volen dar; es infantil creure que entrin mai al Catalanisme anarquistas de debò; la exclusió ó incompatibilitat sevias, donchs, no'n pot restar més que algú d'aquests nens de bona casa, que predican anarquisme (alli hont no horeuen perrillós) perque fa intelectual.

BERNAT SOCAS

Resposta 7.ª à la pregunta 9.^a

L'Anarquisme, com a moviment ó ideal de deslliurament, pot condensar-se en las següents parausas:

"Es un conjunt d'individualitats que volen desentrottllar-se lliurement segons las tendències de llur propia naturalesa, sense que cap d'elles imposi á altri-sas propias concepcions econòmicas, intelectuals ó morals..., etc."

Y'l Catalanisme pot definir-se aixís:

"Es un moviment ideal reivindicador de la personalitat de Catalunya, á fi d'obtenir medis naturals pera ferla apte á un espandiment progressiu que li permeti assimilarse las modalitats socials que més s'avengan á las necessitats de sa propia naturalesa.

Una aspiració de llibertat sense la que cap poble, cap individuo, pot desentrottllar-se naturalment.

Tota absorció implica anulació de personalitat; el Catalanisme es anti-absorvent en sa propia essència.."

Aixis donchs, tot anarquista català, en el fons no es més que un catalanista, y tot catalanista que científicament examini l'esperit de sus aspiracions, veurà qu'es anarquista.

Anarquisme, Individualisme, Catalanisme; tot tendeix á un mateix fi

J. R. C.

Resposta 8.ª à la pregunta 9.^a

Molt senyor meu: Contestant á la pregunta del passat número, ó sigui si adintre del Catalanisme hi cabém anarquistas, tinch de dirli que si, al meu entendre, adintre del Catalanisme hi caben republicans, monàrquics, catòlics y anarquistas, advertint ab ideas catalanistas, ara republicans ab ideas d'en Salmerón, ja es ben be impossible, igual qu'ls altres ab ideas contraries á nosaltres, però ab ideas catalanistas, hi té cabuda tothom, siguin com siguin, del color que vulgui.

Son servidor.

PERE CESARI MATABOSCH
(obrer)

Navàs 3 Juliol 1904.

Tribuna de "La Tralla,"

Pregunta 10.

Haventhi gent que's diuhen carlins, y no obstant se titulan catalanistas, asssegurant que les Bases de Manresa tenen per fonament el seu programa, ¿se pot titilar al Catalanisme de carlí? ó be: ¿es compatible el Catalanisme ab el carlisme?

T. COMAS

Barcelona 3-7-904.

(S'admeten respuestas concisas en questa redacció fins el dilluns.)

CANTARELLAS

No'm prenguin per maniátiich, pro creguin que estich cremat, de que en nostra gran ciutat tinguém un alcalde assiátiich.

¿Qué dius? si soch de l'esquerra? Mentre tinguém dugas mans, crech que tots els catalans no'n hem de fer may la guerra.

R. BARBANY

El "clou" de las festas

— ¿Veuhen tan reduhit qu'es? Donchs més reduhidats han sigut las festas del Juny!

Devant del cadavre de "La Dinastia" † el 30 de Juny de 1904

La llei inviolable que fa finitas totas las existencias s'ha complert en tú. Descansa, donchs, en pau, ja que permaneixes fora del món dels vius.

Sí, descansa en pau, que be s'ho mereix el qui com tú durant vint anys ha tingut á son càrrec la defensa de las institucions y dels conservadors del ordre: ¡pobre ordre y pobres institucions!

Abogavas pera la custodia del ordre, però tasca tan feixuga no't privá d'afavorir á tota la taifa de conservadors que han portat la desmoralisació á tots els Ajuntaments y Diputacions, baix las ordres del teu ilustre *gefe y respetable amigo el senador vitalicio excellentísimo señor don Manuel Planas y Casals*.

Pujares y visqueres raquítica com raquíticas eran tas ideas.

T'aguantares ferma mentres hi hagué bonansa, empró tan aviat com aquell suau ventitjol que talment semblava bressarte esdevingué huracá, hagueres de cedir y caygueres com cau l'arbre corpulent d'arrels podridas.

Ton recort malestruch permaneixerá anys y panys en nostra pensa, encara, donchs á cada pas hem de trobar els frufts de la sembra verinosa que escampares en aquesta desventurada Terra perduda sols pera xorcias endaderas sense flor ni fruyt.

D'aquesta sembra que feu creixer la inmoraltat, el desballastament, el despotisme, l'endarreriment... ¡el crim!

¡Que ha deshonrat á nostra infortunada Catalunya!...

¡Déscansa en pau! Y tant-de-bó descansin ab tú 'ls procediments que defensares, ab els quals s'han enlayrat tants homes que ab aquella capa de conservadors del ordre permaneixen entre la gent honrada.

¡Que reposi també ab tú la assombrosa pasività dels catalans...

FRITZ

3-7-904.

Quatre parausas

Quatre parausas pera fer obrir els ulls als meus compans de trevall que encare creuen ab el farsant d'en Lerroux. Tots haurán llegit (menys els que lleixen *La Publicidad*, que, com sempre, sols porta lo que li convé) el discurs d'en Soriano. N'hi va haver per tothom; pel Govern, demostrant els tractes que tenen ab los republicans de Valencia; per en Salmerón, que tenint per triar entre un de bó y un dolent, se quedá ab aquest; per en Blasco Ibáñez, pels xanxullos de las tarjetas postals, fets pel seu secretari y concejal de Valencia; y per en Lerroux, atacant als escullits per ell al Ajuntament de Barcelona. Y vostés dirán ¿com dimoni no li va contestar per defensars als seus, are que se li presentava una bona ocasió pera desfer els escrits d'en Soriano, publicats en *El Radical* de Valencia, qui afirmava ab datos y testimonis, lo taruguista, timador y estafa que es? Ja ho veyeu! Ni una paraula pera contestar tingué qui'n té á dotzenas pera embaucarlos. Aquest silenci es la prova més gran de la seva culpa. ¡Com hauria fet l'home si no hagués tingut por de que li provessin tot lo dit contra d'ell, devant de tot lo país, y de que se n'enteressin tota aquesta colla de infelisos que sols saben lo que porta *La Publicidad*!

L'AUCELLET DE SANS

Polémicas

IX

—Qué es lo que avuy vols dir sobre lo parlat la setmana passada?

—Vares dirme Joan que'l Catalanisme volia la creació de gremis, y que ben mirat aquests eran los quins votavan.

—Si; y 's comprén que aixis sigui, perque 'ls gremis representan las forças del país, son la representació de totas las activitats que donan vida al poble.

—Conforme; pero pera esser soci d'aquest gremi, be deuen haverhi condicions fixadas.

—No més n'hi ha una.

—Quina?

—Tenir un ofici, carrera, etc.

—Siga quina 's vulga la edat que 's tinga?

—Sí.

—Donchs suposém que un individuo á la edat de 17 anys ja té acabat un ofici. Segons dius ja té dret a formar part del gremi. Pero jo en època d'eleccions ell també podrà exposar lo seu criteri pera marcar la orientació dels caps de casa que en nom del gremi vagin á votar?

—Sí.

—Trobo que seria molt bò que 's marqués una edat.

—El Catalanisme, Joseph, no creu que 'l bon acert y la intel·ligència 'ls posseeixi l'individuo á una edat determinada; es á dir, no considera que l'home es home á una certa edat, sino que 'l considera com á tal, desde 'l moment que's útil á la Societat; això es, desde que té ofici ó carrera, desde que produheix.

—Sí, pero ¿cómo se sab que l'individuo que vé á formar part del gremi ja té l'ofici acabat? Perque 's pot donar 'l cas de figurar com á soci del gremi qui no sigui del ofici y fins los vividors que per tot arreu hi ha, podrian ficarse dintre 'ls gremis diuent que tenen tal ó qual ofici y un cop á dins, ab la seva labia pastelejarlo tot y fer anar per camins extra-viats al gremi; donchs no essent ell del ofici tant li faria que 'l gremi anés bé com malament.

—Aquest cas que citas es impossible que's realisi. Ja pots comptar que la organització gremial ha de ser tan defectuosa que permeti la verificació de semblants actes. Els nostres passats tenian organitzats els gremis de modo que quan un nou soci venia á formarne part, no podia enganyarlos ab la facilitat que tu suposas.

Perque no n'hi havia prou ab dir per exemple: jo soch ferrer. Era precís que'n donés probas.

—Y això com se feya?

—Hí havia un corresponsal tribunal examinador per cada mena d'ofici ó carrera y aquest era l'encaigat de veure si realment era del ofici. Aixis en el exemple per tu posat quan l'aspirant á soci del gremi's presentés no li valdría dir soch ferrer sino que hauria de sufrir els corresponents exàmens responent á lo que se li preguntés y demostrant praticament que sabia manejar el mall y, demés eynas del ofici.

Molt be está això, pero are ¿també faria això?

—No ho sé; pero be's pot suposar que si aixis no's fes seria perque s'hauria establert altra manera de procedir per crèurela millor.

—Per lo que'm dius vaig veyst que'l antic catalans no eran pas tant atrassats com ens els pintan. Lo que'm vas diuent respecte'l ofici me fa entreever una organització bastant perfeccionada.

—En efecte, hi era, y á mida que vagis fentme observacions te'n podrás convencer.

—D'observació cap mes tinch de ferne.

—Donchs aixis, com que avuy es un xich tardet, si't sembla deixarán l'exàmen del programa per seguirlo'v dividires que ve.

—Conforme; pero avans de despedirme vull fer-te un prech y es que m'espliquis quelcom referent á la organització gremial antiga.

—Estich molt conforme en ferho; pero crech que lo mellor seria acabar l'exàmen de nostre programa.

—Això es lo que volia dirte.

—Donchs ja ho sabes. Acabat el programa parlaré de lo que mellor te sembri.

—Gracias Joan y bona nit.

—Salut Joseph y fins divendres.

DELCLOT.

Els embrutidors

Aquests son els colaboradors dels periódics guasones y festivos com *Rojo y verde*, *La Saeta*, *Piripitipi* y porquería pel istil.

Son los que ab sa majoria, incapassos de

En Salmeron á Burgos

Després de l'anada á Burgos se comprén be com ha estat que'l gran revolucionari se tornés tan moderat.

guanyarse la vida honradament ab la suor de son front, ó ab la forsa de llur intelligència; los que faltats de coneixement pera poguer capir l'asquerós crim que comet, explotan miserablement la incultura y la immoralitat que per desgracia nostra una maleïda rassa ha cuyat d'escampar arreu per nostra terra.

Sí, es com he dit, un crim el contribuir per medi d'aquests xorcs é immorals escrits publicats en los esmentits periódics, a la esclavitud que sofreix l'home y'l qui més l'obrer, per causa del vici de la incultura y las malas passions.

¡No puch menys que condolarme al contemplar cada dia la venda que té d'aquests embrutidors paperots aquella dona que ven diaris á la porta del taller!

¡Inconscients, per caritat penseu un xich ab lo que feu.

Barcelona 3 Juliol 1904.

J. B. Y. C.

Els regidors fraternos no paran mai.

Un dia en Buxó, l'altre dia en Zurdo y are no fa gayre lo consecuente revolucionario Palau y Morros (no confundirle con el obrero.)

Sí, senyors, se veu que hi ha hagut sonido de diners. L'Ajuntament pagará 8.000 pessetas d'una brana de ferro colocada á la Rambla del Poble Nou que á tot estirar val tres ó quatre cents duros. Y'l senyor Palau y... Morros va posar lo conforme á la factura. Ahora lo comprendo todo. Y un altre fraterno honrat á la llista.

Un altre dato.

Fa pochs días que la senyora del senyor farmacéutich-regidor s'ha posat barret.

Altra vegada 'ls de las cédulas han fet de las sevas. Però aquesta vegada mereixen que se 'ls hi escupi á la cara y se'ls empresoni per haver trepitjat la lley; es á dir totas las lleys. Fins la del humanitarisme.

Figúrinse que sense més ni m

Judicat ab xanullo y componenda. Viva la honra del bloch!

* * *

En l'article del nostre col·laborador Fritz, publicat en el número passat, varen escapàrsens dues errades que rectifiquem perquè cambien molt el sentit de lo que's vol dir.

En el darrer paràgraf del article «A rectificar» se hi llegeix: «Are, respecte à lo que més tenen els anarquistas», devant dir «Are, respecte lo que més temen etc.» Y més avall diu: «això es; la autoritat, no la tenim», y ha de dir «això es; la autoritat, no la témin.»

* * *

El reclam de les conmemoracions comença à passar de moda.

Hi havia anunciat à la Fraternitat Republicana un meeting pera conmemorar el fusellament d'en Ferrandiz y d'en Bellés y's tingué de suspendre per falta d'oyents y... d'oradors.

Se veu que la gent de *La Publicidad*, que no sabrian pas morir com moriren els fusellats de Santa Coloma, no'ls hi va venir de gust el publicar una alocució que's organisadors de Santa Coloma de Farnés li varen enviar. «Però què no ho saben que *La Putinera* es així?»

A veure quin dia conmemorarem la emancipació obrera de les grapas dels vividors.

Per aquest camí aviat!

* * *

Retallém de *El Federal*, periódico republiànic, que's publica à Valencia, lo següent:

«Según leemos en *El Eco de la Fusión*, periódico bisemanal, antes republicano y hoy canalejista, que se publica en Tortosa, en la velada que en conmemoración al aniversario del Programa federal celebraron el día 22 del pasado nuestros correligionarios de Barcelona en el teatro de Las Artes, se leyó el siguiente telefonema:

«Vallès Ribot, Barcelona.—Ruegole haga constar mi adhesión al homenaje que en estos momentos se le tributa á Pi y Margall, como revolucionario, como republicano y como federal que soy.—Lerroux.»

»Desde hace algún tiempo nos llamaba la atención la facilidad con que este correligionario varia de ideas, según las circunstancias de lugar ó de tiempo.

»Hace muy pocos años figuraba el diputado por Barcelona en el partido progresista; después lo hemos oido decir en algunos actos públicos, así como en conversaciones privadas, que era anarquista; más tarde se presentó candidato á diputado á Cortes por la Unión Republicana, y como á tal le eligieron sus electores, y últimamente en el mismo Parlamento reincide en sus declaraciones anarquistas.

»Pues bien: á pesar de tantos equilibrios ahora resulta que el revolucionario Lerroux no es progresista, ni unionista, ni anarquista, ni republicano unitario, que es... federal.

»Hasta que, con el fin de cosechar aplausos, votos, ó lo que sea, se diga otra cosa.»

Saben com se dirá are ó al menys d'aquí poch temps? Catalanista, autonomista, nacionalista, etc. Que no? Al temps!

* * *

Del mateix periódich treyém la notícia que la seyora Belén (no la Bella, la feia) Sárraga, y els ciutans fins ara lerrouxistes que forman la «Federació Malagueña» han manifestat al que's Salmerón que ja no estaven disposats á que 'ls enredessin mes y que per això se separavan de la Unió Republicana.

Ab lo que's ve á demostrar que hi ha andalusos, ¡redell! que més que certs catalans son esquilats de ciatell.

* * *

Que 'n parlém?

El Ministre: S. S. es un mar....

En Soriano: S. S. es un hijo de...

Proposém que 's posi á la fatxada del Congrés un gran lletreiro, que digui *Casa de lenocínio*, y s'inscriuixi en la Secció d'Higiene.

Y encara 's tirará en cara de les persones honorades el no assistir á presenciar semblants porquerías?

* * *

En Garcia Faria está molt content perque sembla que li va per bon camí 'l plet que té ab la ciutat de Barcelona.

Se tracta d'anar á guanyar 200,000 duros (juna miseria) á costa de la Pubilla.

Ajuntament republicà y exit d'en Garcia Faria, haurán coincidit.

* * *

El «Centro Republicano del Distrito 4.º» y'l «Circulo Republicano del Distrito 8.º», que havian rebut cada un 414 bonos que's hi envià l'*Orfeó Català*, producte del Concert popular verificat en la barriada de Gracia, ha retornat al Orfeó dits bonos.

Sembla que si en lloc dels bonos els hi hagués enviat, l'*Orfeó*, l'import en metàlich, l'haurian acceptat tan guapament y poster ja fora tot repartit entre 'ls pobres.

Tot això haurán d'agrahir els obrers necessitats de Gracia á n'els seus protectors els republicans.

* * *

Las barracas de Jerusalém

En M. y M.—No crideu tant, que no ha anat pas tan malament.

Las venedoras.—Per tu no, poca-vergonya!

El Maleta s'ha posat á donar patents d'héroes.

Are diu que En Rafael de Casanova es un héro de boquilla.

Ningú l'creurà perque tothom sab que no es propi d'un cobart discutir als héroes.

Y'l Maleta ho es de cobart: y à més d'aquesta desgracia 'n té una altra.

La seva cara que té la virtut d'atraure totas les galetes que s'escampen pels voltants d'ell.

* * *

El nostre gran mestre en Autonomia, l'immortal Pi y Margall, per no tenir tractes ab la Monarquia ni sisquera volgué ls quartos que com a ex-ministre li pertocavan en concepte de cessantia, y això que'l gran home la ballava magre.

D. Nicolau Salmeron y Alonso cobra de la Monarquia trenta mil rals anyals en concepte de cessantia.

* * *

En nostre número extraordinari publicavam una *Llissó de modos* dedicada á D. J. M. Bofill, diputat per Figueras, en el qual, entre altres coses, retavam á dit subjecte á un *meeting de controversia*, i y saben com ha contestat? doncs fent ni més ni menys que lo que fan els gosssets petaners, que cridan, cridan molt mentres ningú 'n fa cas, però això que algú 'ls empaya corran á amagarse ab la qua entre camas dessota las fandillas de la seva mestressa.

DE FORA

Tarregada de Valls

Tenim aquí, á Palomares executor de la Lley (que si no'n dona garrot ens deixa sense cap diner) á cobrar, segons me diulen, los consums que's b'riguers adeutan al Municipi y de retruch al Govern.

També hem vist uns senyors investigant no sé qué, arreglant variis assumptos del pobre contribuent, y recullint las pessetas que aquí... llensém al carrer.

El agente ejecutivo de las cédulas, també va deixant als domicilis dels vallenenses, uns papers á cambi (com se suposa) de protestas y quartets.

La *huelga* segueix encara, las industrias no fan rés, de feyna ja no se'n troba, y tenim á molts obrers que estan en vaga forosca y aborrits, com se comprén.

Y... per *colmo de desdichas* (quin pecat haurím comes?) tenim una majoria a dins del Ajuntament,

que son los bunyols més grossos que'l tio Nel-lo va fer.

ALSÀ-PREM

(Seguirà)

* * *

Sr. Director de LA TRALLA.

Hi ha en aquesta població dos Centres; l'un de obrers que no's dedican més que al cant de les millors pessas dels compositors catalans, al ball y al teatre, ahont també s'hi representen sovint les obres dels dramaturgs de nostra terra. No'fica per res en política, y si sols en endolsir las amargures que en si porta la vida del treball ab les honestes diversions avans ditas.

L'atre centre en el quin hi manan els poderosos, sempre s'ha distingit per la guerra que ha fet contra el dels pobres, principalment per part d'alguns que mes hi figuren, entre ells algun que anys enrera se contava entre'ls que no podian veure als burgesos, y que després se va vendre

els pobres obrers, perteneixent avuy á las filas dels granats perque ha arreplegat un bon empleo, y no poguen veurer als que no han volgut abaiixar-se á ser rastres y hipòcritas com ell. Temps passat aquet fulano y el que diré mes avall van volguer també passar per catalanistes, pero com que desseguit se'ls va veure la pinta, no han lograt ferho creure á ningú y menos als que tenim la sort de professar aquestas ideas salvadoras.

(Seguirà.)

UN CENTELLENCH

* * *

Sabadell

Sr. Director de LA TRALLA.

Nos dol en gran manera que la primera vegada que agafém la pluma per fuetear á n'algú hagi d'esser á un regidor republicà.

Perque, pera lo que's ref'reix á nosaltres, sembla som una de les pocas excepcions de la regla general. A n'aquí los que han encausat la administració, dirigintla per viaranys honrats, y netejantia del llot y podrianner d'una política xorca y ruï, han sigut nostres republicans. Sa feyna ha resultat pesada pro també ha sigut fructífera.

Per això portats d'un veritable esperit de justicia no volém censurar per censurar; aymants de la rectitud posém cada cosa en son lloc y... qui l'hi pigui...

Pró lo que son las cosas. Un dels mes enrevessats avanzados, casi impossat en la candidatura republicana per la massa radical com una *esperanza*, ha vist pujar lo seu nas mes amunt del nas dels seus ex-quals y de cop y volta s'ha sentit dictador y espiñada.

L'Ajuntament, de temps inmemorial venia fent lo programa de festetjos de la nostra festa major en català y aquest any, en la Comissió de festetjos nombrada, en la que hi figuren catalans de bona pasta, se suscita la qüestió del llenguatge emperantse dit joven titella, en que essent l'Ajuntament una entitat oficial cho-cho y altres rahons de peu de banch per l'istil. Aquesta bestiesa de un que's diu federal va provocar fortes protestas pels demés companys de Comissió, acordantse per majoria ferho en català.

Pro vé lo més célebre, que passant per sobre dit acort y actuant de democrata convensut y d'aymant de las lleys de majoria y de fill bort de Catalunya, al presentarse l'artista autor del cartell á rebre instruccions respecte l'idioma, á espatllas de la Comissió y dient que ell asumia tota responsabilitat doná ordre de ferho en castellà. Y... ¡Viva la democracia!... ¡Viva!

Are hem sapigut que la majoria de periódichs y entitats de caràcter polítich y recreatiu de nostra ciutat, entre elles lo Circol Federal, reunides en nostre «Centre Català», s'han dirigit á la Comissió de Festetjos pera que revoqui dit acort.

Veurem are qui podrá més si aquet titella dictador incipient ó 'ls bons fills de Catalunya.

PICA-PICA

* * *

Premià de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

Li suplico l'inscripció de las següents ratllas en lo periódich de sa digna direcció, donantli anticipament mil mercés.

Atent á l'invitació que'm fal que's firma Un Obrer, à que li contesti la carta insertada en el número corresponent al 26 de Juny, tinch de diril: que esta molt desacertat, puig comensa per afirmar lo que no sab del cert, y tant es això, que després que ha fet l'affirmació, diu: «senyor Güell, si no va tenir participació en la tria dels treballs, crech que la seva obligació era tenirnhi», lo cual prova que no pot afirmarlo.

Diu que extranya que jo negui rotundament la veritat: aquí comprench qu'aquest obrer me coneix, puig may l'hi negada; y tinch de dirli, que si tingües participació en la tria dels treballs de referència, podrà convéncem si hagués obrat malament, pero fermbo negar, totes las críticas y acusacions que pogués fer ell, serian poch per lograrlo, puig may, devant de la veritat hi amagat el meu nom com fa él en las seves cartas.

Diu també que la Junta encarregada d'examinar els treballs ho deixá á m'liure elecció; tampoch es cert, com tampoch es cert que jo sigués president de cap comissió; y en fi, veig qu'aquest obrer falta sols que pensi una cosa per afirmarla; això es que seria un no acabar may, y crech que LA TRALLA, el lloc que destina per discutir aquesta

petitesa, li convé més pera enaltir las ideas que defensa; això donchs, si ell insisteix sobre l'assumpto, no tindrà contestació meva; tant perque sé que's obrers tenian tasca més profitosa á cumplir, com per lo insustancial qu'es aquesta discussió.

No obstant, estich dispositat á donar proves, devant de la Junta Directiva y de la de Foment y Recreo de La Amistad Obrera, de que no hi tingut intervenció de cap mena en la tria de treballs.

BONAVENTURA GÜELL

* * *

Olot

Sr. Director de LA TRALLA.

El passat divendres celebrá s'acostumada festa major el veïn poble de La Canya, y com sigui qu' un dels números té per objecte fer una serenata á la primera autoritat, aquest any sols hi havia dos simples concejals ab els mateixos galons, y per lo tant ab els mateixos drets á la serenata; el concejal dels tres oficis ensenya 'ls caixals al poble quin no li dona fabas, y l'home enfadat va, consulta la qüestió á son estatàd é igual dotat de quatre potes. Ja tenim en Padebarra enfadat y ab un do-re-mi-fa-sol y un cop de ribot.. pastarada aval: es presenta com un lladre en mitg de dos edils á volgver suspender l'acte, perque 's celebra á casa de l'altre concejal, y ab tot y ser el llimpia botas de la Rica de Vianyá, se'n va haver d'entornar; puig ab poch més el poble no l'ensenya de tocar ó millor rebre las castanyolas després d'una estrepitosa xiulada.

FUETAIRA OLOTI

24 Juny de 1904.

* * *

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: Es tanta la brutícia que tenim à la nostra població, que dubto que a cops de tralla ho poguem netjar. El grup anarquista-publicitari-republicà, en virtut d'uns drets, que 'ls mateixos s'han donat, martiritzan á la pobre y honrada classe obrera, que no desitja altre cosa, que traballant guanyar-se la vida, però que, aquets farsants, fent lo paper ridicol de valientes, han constituit una especie de *trust del terror*, que fà tot lo que la seva salvatge grana vol; com en passar llista d'agudes vegades cada dia dels pobres obrers vaquists, com si fossin presidiaris; expedir permisos pera guanyar-se la vida fent de manobra, bastaix, recullir fruits del camp y arrancar vinyas; distribuir igualment les caritats que polítics y homes de bé (fassin el favor de no riure) los hi donan cada setmana y fer les accions possibles, en forma de cops de puny y bofetades al desgraciat obrer que vol anar á traballar per donar pà a la família, més ell, los valientes, s'entretenen per los carrers chupantse un sou del municipi, perque quan vinquin eleccions donguin los votos de la classe obrera á la República ó als súbdits de Carlos-Burro-me